

DON KIHOT – ALTERNATIVEN KONEC ZGODBE

10.

Te novice so strahotno prizadele nabrekle oči gospodinje, nečakinje in njegovega dobrega oprode Sanča Pansa. Solze so se jim v potokih vlije iz oči, iz prs pa se jim je iztrgalo tisočero globokih vzdihov. Zares namreč, kakor smo že nekaj kratov omenili, je bil don Kihot tedaj, ko je bil zgolj Alonso Kihano Dobri, pa tudi ko je bil don Kihot iz Manče, vselej ljudomil in prijaznega vedenja, pa ga zato niso imeli od srca radi le domači ljudje, temveč vsi, ki so ga poznali. Notar in vsi drugi so stopili v sobo. Zadnji v tem žalostnem sprevedu je stopal vitezov oproda Sančo Pansa, ki se mu je že na obrazu poznalo, da s srcem ni pri stvari. Nekdanji oproda, ki mu je bilo dano ob boku njegovega gospodarja izkusiti tako norost, kot v zadnjih dneh tudi neizmerno plemenitost in milino, ni želel sam niti s kancem svoje zavesti prisostvovati pri zapečatenju usode njegovega nekdanjega gospodarja.

Po njegovem mnenju sedaj pokojni don Kihot ni mogel nikoli služiti kot primer duševno motenega in obubožanega petdesetletnega hidalga, temveč je bil le čudak. V trenutku, ko ga je prišel Kihanov dobri prijatelj Bakalaver iskati na dom in mu je sporočil tragično novico (da njegov prijatelj umira), mu je bilo jasno, da je bil njegov nekdanji gospodar le čudak. Med hitenjem k prijateljevi smrtni postelji se je začel spraševati o pravem pomenu besede čudak. Nekako tako se je pogovarjal sam s sabo: "Kdo pa vendar je čudak? Je to morda popoln bebec? Nikakor ne, čudak je nekdo, ki mu življenje ni dalo vsega, kar bi mu bilo moralo dati."

Še vedno trdno prepričan v veljavnost svojih misli je pred Kihanovo smrtno posteljo z veliko bolečino v očeh pogledal v obraz nekdanjemu popotnemu vitez, ki ga je imel nekoč za najpogumnejšega med bojevniki, najpametnejšega med modreci in najjimenitejšega med vsemi velikaši tega sveta, ali pa se je bil v to zavoljo obljubljenega nagrade vsaj pripravljen popolnoma prepričati. Zroč nekdanjemu mogočniku iz Manče v oči pa ni mogel zanikati dejstva, da so bila premnoga, z njegove strani tako poveličevana dejanja plod norosti starca, ki mu je sedaj s smrtno postelje vračal pogled, ki je bil prodoren kot še nikoli. Vendar iz Kihanovih bliskajočih se oči na veliko razočaranje Sanča Pansa ni švigala odločnost, da se kot v času svoje norosti mož na moža spopade z veliko premočnim nasprotnikom, temveč le ponižna vdanost v usodo in sprinaznjenost s smrtjo. Ta sprijaznjen pogled je primoral kmeta, ki se je nekoč na vsakem svojem koraku trudil služiti možu, v katerega je verjel, da skloni glavo in se raje zazre v svoje prste na nogah. Le zamomljal je še nekaj o svoji užaloščenosti zaradi njegovega skorajšnjega odhoda k stvarniku, nato pa hlastajoč za zrakom planil iz sobe, ki je bila kar naenkrat veliko premajhna za silno jezo, ki ga je popadla ob smrtni postelji njegovega edinega pravega prijatelja. Ko je torej tako planil iz sobe, je z veliko preveliko ihto začel teči proti izhodu iz hiše in se pri tem skorajda zaletel v Kihanovo nečakinjo, ki se je še pred njim izmuznila iz izbice. Če se ne bi trudila z lovljenjem velikanskega piskra, ki ga je še trenutek pred bližnjim srečanjem z nekdanjo oprodo trdno držala v rokah, bi Sanča gotovo ustavila in pomirila njegovo ihto s pravo ploho vprašanj, tako pa se je le zasopihana znova vzravnila in se zazrla v prah, ki je bil edino, kar je v hiši ostalo za Sančem potem, ko jo je v taki naglici zapustil.

Medtem ko se je nečakinja zasopihana in nad barabinovim pobegom dodobra razjarjena godrnjajoč odpravila proti kuhinji, je Sančo že preskočil nizko ograjico, ki je obdajala hišo in se pustil voditi silnemu besu. Ta ga je najprej popeljal po bližnici do njegovega skromnega bivališča, kjer je, preden je izvedel za žalostno stanje svojega nekdanjega gospoda, pustil ob bližnje drevo privezanega Rosinanta. Še preden bi lahko pomislil, je že skočil nanj, ga odvezal in ga s petami spodbodel v dir in že sta skupaj plavala iz Sančovega utesnjenega sveta. Za sedaj že v tretje po isti poti stopajočega konja je bil odhod vse prej kot prijeten. Nenaden dir mu ni bil nič kaj pogodu, zato se je Sanču precej dobro upiral, a ga je ta podžgan z nezmanjšujočo se jezo s trdo roko krotil, kakor je le vedel in znal, in tako sta napredovala naprej po poti. Ubogega Rosinanta je Sančo priganjal naprej po poti, ki se je kakor sama od sebe odpirala pred

ubežnikoma, ne vedoč, da se z največjo hitrostjo bliža kraju, kjer je pokojnega don Kihota porazil vitez Belega meseca. Na to dejstvo ga je spomnilo šele strumno stoječe drevo, kjer sta z nekdanjim potujočim vitezom odigrala ključni vlogi v dejanju, ki je sprožilo tok teh srhljivo žalostnih dogodkov. Sančo Pansa se je videč poznani kraj pogumno vzdignil v stremenih in se zazrl v drevo, ki si ga je še predobro zapomnil. Rosinanta je pognal v še zadnji skok in se ustavil pred mogočnim očakom. Pogled se mu je nemudoma ustavil na viteški opravi in orožju davno preminulega plemiča don Kihota iz Manče, z očmi je poiskal napis, ki ga je nedavno tega s svojimi golimi rokami vrezal v vse pretrdo skorjo drevesa in prebral besede, ki so razglašale nekdanjo slavo in mogočnost sedaj pozabljenega in namesto obešenca ne drevo obešenega orožja:

Nihče naj si ga ne upa vzeti,
kdor se z Rolandom ne kani spoprijeti.

Znova je prebral napis in se zamislil o njegovem pravem pomenu. V trenutku, ko je zagledal visoko drevo na njemu tako znanem mestu, je misli orožje vzeti v svoje roke in z njim v desni kaznovati tiste, ki so njegovega prijatelja spravili v tako neugoden položaj. A nemudoma ga je prešinila misel na mogočnega Rolanda, ki je padel zaradi prevelikega ponosa, saj ni hotel priznati, da potrebuje pomoč. Skoraj se je ustrašil, ko je pomislil, kako bi se mu maščevala pokojnikova duša, če bi se samo dotaknil orožja. Vzelo mu je nekaj trenutkov, da se je pomiril in se s trezno glavo odločil, da se bo krivcem za prerano smrt don Kihota maščeval s katerim drugim orožjem, ko mu je pred oči stopila podoba prodornih Kihanovih oči, ki so sprijaznjeno zrle v svet, gledale, a ne videle razlogov, zakaj se je vredno boriti za obstanek na tem svetu. Ta podoba ga je plašila preko vsake mere, nikoli si namreč ni mislil, da se bo ista oseba, ki je nekoč želela postati nesmrtna zaradi svojih viteških dejanj, tako zlahka pripravljena sprijazniti s smrtjo. Zanj ni bilo na celem svetu ničesar strašnejšega kot popolnoma v usodo vdani ljudje, ki se niso bili več pripravljene boriti za življenje. Ob tej grozljivi podobi je strah pred mogočnim Rolandom predstavljal le še senco negotovosti, ki je utonila kakor temačne senčne prikazni v temnem gozdu, ko nanje v krvavi zarji posije ognjeno rdeče sonce.

Podkrepljen z vero v svoj prav in v pravičnost svojih dejanj je z desnico krepko poprijel za ročaj meča, ščit nastavil Rosinantu na hrbet in z levico podprl sulico. Presenečen je zavihtel meč, ki v njegovi roki ni predstavljal teže, ki se je je nadejal. Sančo je vzdignil za silo sestavljen meč, ki ga je nekoč nosil najbolj vizionarski med popotnimi vitezi in začutil, da se njegovi roki prilega bolje, kot se je kdaj koli prej ali kdaj koli kasneje kateremu drugemu bojevniku njegovo orožje prilegalo v dlan.

Trdno držeč meč in ovešen s ščitom je tistega dne zrl v sončni zahod. Ob njemu je plapolal prižgan taborni ogenjček, ki pa mu je nekaj manjkalo. Ni ga motilo, da ni imel ničesar za pod zob, ni ga motilo, da nima s sabo niti kapljice pijače, ali to, da nima kam leči, motilo ga je le to, da je sam, saj ni še nikoli ostal brez don Kihota, ki je bil mogoče pravi čudak, vendar je bil prijetna družba. S praznino v srcu je nekdanji hrabri oproda spoznal, da bi svojega prijatelja preprosto preveč pogrešal in se je zato odločil, da bo poskusil pridobiti čim več časa, ki ga bo lahko preživel s svojim prijateljem. Kmalu pa je ta njegova odločitev prerasla v izjemen načrt, kako pridobiti kolikor časa za življenje si bosta z don Kihotom le zaželela. Odločil se je ustaviti čas in tako s svojim spominom na preminulega don Kihota, najboljšim prijateljem Kihanom in Rosinantom postati brezčasen in se nikoli zares ne posloviti. Takrat še ni vedel, da se podaja na popotovanje, katerega edini namen je, da spozna, da nas tisti, ki nas ljubijo, nikoli zares ne zapustijo. Bil je odločen, da mu bo načrt uspelo izvesti, zato je odšel spat s sanjami v glavi, prebudil pa se je z načrtom. Zdelo se mu je logično, da bi čas najenostavneje zamrznil tako, da bi preprosto ustavil vse ure na kraju, ki ga kani narediti za brezčasnega. Po tem, ko je to ugotovil, ni niti najmanj postajal v brezdeltu, temveč se je takoj začel pripravljati na svojo popotovanje po deželi. Pričel je z vajami v mečevanju, na majhni jasi v bližini drevesa je postavil

lutko, s katero je pozneje od zore do mraka vadil mečevanje. Durandal bi v njegovi roki ne mogel tako zaplesati, kakor se je Sančo v naslednjih tednih naučil sukati don Kihotov meč. Vendar se mu le večje mečevanje ni zdelo dovolj, da bi lahko opravil nalogo, ki si jo je zadal, zato se je odločil izuriti še v reševanju raznih miselnih zank in ugank, za katere je bil prepričan, da mu bodo stale na poti. Začel je z reševanjem neskončno dolgih matematičnih enačb, zakrinkan v razne oprave se je večkrat podal do kakšnega bližnjega trga, kjer je s starejšimi prebivalci odigral mnogotero partijo namiznih iger, v katerih je bil iz dneva v dan boljši. Kmalu je zmagoval zapovrstjo in domačini so si ga kaj kmalu zapomnili, zato je moral prenehati s takšnim početjem, saj ni želel, da bi ga spoznali za nekdanjo oprodo sedaj pokojnega potujočega viteza. Tako je začel v iskanju miselnih podvigov vedno redkeje zahajati daleč stran od svoje jase, na kateri je pod milim nebom prenočil prvo noč svojega popotovanja.

Nekega sončnega, a ledeno mrzlega jutra se je odločil še zadnjič stopiti v eno izmed bližnjih mest in se pomeriti v ugankah z nekim starcem, o katerem je šel glas, da ve vse odgovore in ga je tako rekoč nemogoče premagati. Naš hrabri junak Sančo je torej stopil v mesto in se napotil proti vaškemu vodnjaku, kjer se je že zbirala velika množica. Potrpežljivo se je začel pomikati proti sredini skupine ljudi in po slabih petnajstih minutah drenjanja je končno stopil pred starca. Ta je ravno zaključil uvodni krog in je iskal nasprotnika, ki bi se bil z njim pripravljen pomeriti. Sančo je hitro stopil predenj in mu s pompoznim glasom povedal, da bo on njegov naslednji nasprotnik:

"Najmodrejši si v trgu, srec?
Čuj, povej mi in skrivnost razjasni:
kako si mogel tako zasloveti?
Ni mladca bilo, ki z odgovori bi mogel ti zavdati?"

To rekoč mu je sedel nasproti in zbral svoje misli ter začel iskati najboljšo možno uganko, ki bi mu jo lahko za začetek zastavil. Vendar ga je tu starec prehitel in ga nagovoril s prvo uganko: "Poveljnika neke trdnjave so vprašali, koliko vojakov je imel. Ta je odgovoril zvito: Imel sem manj kot 200 vojakov. Če so nastopili v parih, mi je ostal eden, če so nastopili po trije, sta mi ostala dva. Če so nastopili po štiri, so mi ostali na koncu trije. Če sem napravil vrste po pet mož, so ostali štirje ljudje, a pet mož mi je ostalo, če sem jih postavil po šest v vrsto. Le če so nastopili po sedem mož v eni vrsti, jih ni nič ostalo. Koliko mož je imel ta poveljnik?" Sančo je v svoji veliki previdnosti dodobra zvadil računstvo in mu zato ta uganka ni predstavljala nikakršnega problema. Do njegovega zmagoslavnega vzklika: "Vem! Sto šestindevetdeset in niti enega več ali manj!" ni minila niti minuta. Sančo je zadovoljen dvignil roko visoko v zrak. Pogledal je vanj z zrečimi očmi in zmagoslavno dvignjeno roko kaj hitro spet spustil, saj je s kančkom očesa opazil privihane koticke starčevih ustnic. Ta se je smehljaj ob njegovem prezgodnjemu zmagoslavju in ga s trezno glavo pozval, naj le zastavi še on svojo uganko. Sančo je malo pomislil in se odločil starcu posvetiti z njegovim orožjem, zato je brez nadaljnega pomisleka izbruhnil: "V vsaki veliki škatlji se nahaja toliko majhnih škatlic, kot je vseh velikih škatel. Koliko je velikih škatel, če je skupaj 870 škatel? Veš to?" In starec je nemudoma izstrelil pravi odgovor, ki se je glasil 29. Sedaj sta oba nasprotnika, ki sta zbrano zrla drug drugemu v oči, ugotovila, da je njun nasprotnik dokaj sposoben igrati se s števili, in sta se tako odločila poskusiti kaj drugega. Prvi je tokrat spraševal starec, ki je Sanču zastavil pravadno uganko, katere odgovor se mu je razjasnil šele dobršen kos njegovega življenja za tem, ko mu jo je zastavil neki trgovec z juga Španije, ki je slučajno šel mimo mesteca, kjer je takrat prebival s svojimi starši. Odgovor je tudi sam izvedel šele nedavno, ko je ugotovil, da se mu čas izteka. In tudi odgovor ni bil nič drugega kot čas. "Kaj je to, kar pogoltne prav vse: zveri in ptice, cvetlice in drevje; železo požre in jeklo izje, trde skale v droben prah zmelje, kralje mori in ruši gradove, goram niža visoke vrhove?" To rekoč je obmolknil, saj je vedel, da je svojemu mlademu nasprotniku zastavil trd oreh. Sam pri sebi se je nasmehnil, pokazati pa svojega prepričanja v

uspeh ni upal pokazati, saj je vedel, da te lahko prav vsakdo preseneti. Tako ni bil razočaran, ko je po temeljitem premisleku tudi Sančo ugotovil, česa mu primanjkuje. Sledila je Sančeva uganka, ki je bila precej preprostejša, saj je kanil z njo v glavnem nekoliko zboosti svojega nasprotnika. "Kaj najdemo pet čevljev pod zemljo, česar ni pet čevljev nad zemljo?" je povprašal starca, ki mu nikakor ni bilo všeč, da ga mladenič opominja na vse prehitro bližajočo se smrt. Razburjenje ga je skoraj dvignilo z lesenega hloda, na katerem je sedel, in le s težavo se je pomiril in razmislil o odgovoru na vprašanje. Ko je pravilno povedal odgovor tudi na Sančevo drugo vprašanje, se je s podvojeno silo zagnal za pravo uganko, ki bi bila pretrd oreh za njegovega nasprotnika. A ne glede na to, kaj je vprašal nekdanjega oprodo, mu je ta vselej pravilno odgovoril, sam pa je tudi vedel vse odgovore na Sančeva vprašanja.

Tako sta se vrtela v krogu dobršen čas in uganke so postajale vedno težje in vedno več časa sta oba potrebovala, da sta našla pravi odgovor na vprašanje drugega. To bi trajalo verjetno čez celoten večer in še dalje v noč, če se ne bi Sančo spomnil uganke, na katero je le on sam vedel odgovor, saj je bil v svojem prejšnjem življenju, ko je še spremljal don Kihota iz Manče med drugim tudi imeniten rabsodnik. Vesel nad svojo idejo je starcu zastavil svojo uganko rekoč: "Nekoč, pred dolgimi stoletji je nekje v oddaljenem koncu sveta obstajalo mogočno kraljestvo, ki je slonelo predvsem na svoji vojaški moči, katere temelj je bi mogočen, a neusmiljen vladar Šu Fu De. Ta je na svojih bojnih pohodih zajel mnoge talce in jih dal zapreti v ječo. Nekega dne so pred njega privedli enega izmed zajetih bojnikov nasprotne vojske in mu ga položili pod noge. Ta mu je dejal, da ne misli več živeti pod njegovo oblastjo in ga zato prosi, da ga naj da umoriti na čim hitrejši način. Šu Fu De je nekoliko postal, so odločil in mu po posvetu s svojim svetovalcem rekel, naj mu pove en sam samcat stavek, če bo ta resničen, ga bo dal ustreliti, ča pa bo laž, ga bo rabelj obglavil. Vladar je bil prepričan, da je jetniku pomagal do hitre smrti, vendar se je nekoliko uštel. Zajeti vojak mu je povedal svoj stavek in osupli vladar ga je bil primoran izpustiti iz svoje ječe. Kaj je dejal jetnik?" je Sančo še zadnjič povprašal starca. Po tem je na vse zbrane padla smrtna tišina, vsi pogovori so zastali, živahen vrvež pa je zamrznil na mestu. Edini ki se je drznil premakniti je bil Sančo, ki se je zadovoljen nad učinkom, ki ga je njegova uganka pustila na ljudeh, naslonil na rob bližnjega vodnjaka.

Po nekaj minutah se je po prostoru začel znova razlegati tih šepet, ki je bil popolnoma drugačen od poprej tako razposajenega vrveža. Ljudje so se spraševali, kdo je ta mladenič, ki je premagal njihovega mojstra v ugankah, saj so lahko vsi starcu na obrazu prebrali, da ne ve niti, v katero smer bi razmišljal, in da ne bo ugotovil odgovora na to vprašanje. Preponosen Sančo je zanj končno našel pretrd oreh.

Med množico pa je stal tudi neki vaščan, ki je tehtal skoraj tri stare cente in ga je s svojo bistroumno sodbo še najbolj prizadel. Tega mu ni nikoli odpustil, zato se je odločil, da ga bo s svojimi prijatelji zgrabil in utišal za vse večne čase. Zdelo se mu je, da nikakor ne bi mogel bolj natančno povedati, da je prav on tisti oproda, ki je bil še nekoč vladajoči namestnik in sodnik, kot se je bil Sančo poprej predstavil, kot pa tako, da zine nekaj bistroumnega. Tako je začel tudi on napeto šepetati in svoje prijatelje nagovarjati, da bi mu pomagali pri njegovem maščevanju. Ti so bili precej krvoločni in so na njegov načrt, da ga zgrabijo in odvlečejo izven trga, kjer ga bodo utišali v najbližjem potoku, kaj kmalu pristali. Tako so se začeli razporejati v krog, ki se je iz minute v minuto manjšal in kmalu so bili že vsi zarotniki dovolj blizu spretnemu ugankarju, da bi ga lahko kdor koli izmed njih zgrabil. In ravno, ko so nameravali pričeti z najpodlejším delom svojega maščevalnega načrta, je Sančo sunkovito vstal, pretegnil svoje roke in ne videč pretečo mu nevarnost brezskrbno stopil proti starcu, ki ga je bil pred nekaj časa pustil osuplega nad svojim vprašanjem. Stopil je predenj in mu povedal, da ne misli več čakati na njegov odgovor in da zahteva, da mu pove, do kakšnih zaključkov je prišel v vsem tem času. Starec, ki še vedno ni vedel odgovora na zastavljeno uganko, se je le zmedeno ozrl po vseh prisotnih in prosil Sanča, naj mu vendar pove odgovor na njegovo imenitno vprašanje in da priznava pošten poraz. Sančo se je prek obraza razlezel širok nasmešek in že se je mislil začeti napihovati, ko ga je od zadaj nekdo podrl na tla.

To ni bil nihče drug kot eden izmed debeluhovih prijateljev, ki se je odločil, da je nastopil pravi trenutek, da ukrepa in zgrabi nesrečnika, ki je oškodoval njegovega prijatelja. Prvi del svojega nastopa je izvedel popolno: preden so se presenečeni ljudje v gruči in poraženi mojster ugank zavedeli, kaj se dogaja, je prestrašenega Sanča že gnal po eni temnejših ulic proti bližnjemu gozdu. Že se je bližal kraju, ki so ga bili določili za zbirno mesto. Preteči bi moral samo še manjšo zaplato črne temine, nato planiti prek mosta v gozd in že bi bil z svojim ujetnikom v sredi svojih družabnikov in prijateljev. Vendar se vse ni izteklo tako, kot si je vaški pretepač želel, saj se je iznenada zganila najbolj črna izmed senc v zaplati črnine na poti pred njim in ga brez kakršnega koli vidnega napora zbila na tla. Tega ni nikakor pričakoval, saj ga ni še nikoli podrl pol manjši nasprotnik, vendar pa je, vraževeren kot je bil, pripravljen verjeti, da to sploh ni človek, temveč božja kazen, demon, ki ga bo odvedel s seboj v globine pekla. Dosti bližje odgovoru ni prišel, saj je senca skočila nadenj, ga z neverjetno hitrostjo svoje drobne roke treščila po sencah in povzročila veliko luknjo v njegovem spominu in močen glavobol, ki niti tri dni po njunem srečanju ni popolnoma zbledel.

Popolnoma preplašenemu Sanču se je medtem komaj uspelo pobrati na noge. Pri padcu je izgubil svoj meč, ki se ga je naučil tako imenitno vihteti, vendar ga sedaj niti slučajno ni bil sposoben uporabiti v svojo obrambo. Kot prikovan na tla je opazoval, kako je temna senca neslišno opravila s svojim dvakrat večjim nasprotnikom, ter se skoraj zvrnil po tleh. Noge so mu dokončno popustile, ko je senca, še vedno sklonjena nad onesvestenim silakom, proti njemu obrnila svojo v velikansko oglavnico odeto glavo. V neprodorni temi ni mogel razločiti niti ene same poteze, le zdelo se mu je, da z mesta, kjer bi se morale nahajati senčine oči, sijeta dva žarka, ki gledata naravnost vanj in proučujeta vse njegove šibke točke. To vidoč so njegove okamnele noge spet postale mehke, vendar na to ni bil pripravljen, zato se je kolikor je bil dolg in širok zvrnil po tleh. Senca pa se je le dostojanstveno vzravnala, se v celoti obrnila proti njemu in mu z nenaravno lahkim korakom stopila nasproti. Sančo se je prestrašen začel kobacati v nasprotno smer in iskati kakršno koli orožje. Na dosegu roke se mu je iznenada znašlo njegovo zasilno orožje, ki ga je nasledil po don Kihotu. Nagnil se je nad rezilo in nanj dahnil: "Pokaži mi sedaj, česa si sposoben, moj Durandal ..." Obrnil se je okoli in se s proti senci obrnjenim mečem postavil v obrambni položaj. Ta se za njegovo orožje očitno sploh ni zmenila, pravzaprav je izgledalo, kakor da se ji njegov poskus upora zdi zabaven in pomilovanja vreden. Stopila je preden in si toliko privzdignila oglavnico, da se je iz njene neprodorne črnine zalesketalo jekleno modro oko, katerega pogled je Sanču nemudoma izbil njegovo orožje iz roke. Takoj potem, ko je po tleh zažvenketalo rezilo njegovega orožja, ki mu ga iz roke ni izbil udarec sovražne roke, temveč le pogled, je po tleh še v drugo zgrmel Sančo Pansa. Temna senca pa se je le sklonila, dvignila junaka v svoje roke in se z njim napolnila nazaj v sence, iz katerih se je tako nenadoma pojavila.

Sančo se je prebudil v neki votlini in se začel razgledovati po okolici. Poskušal je najti senco, ki ga je ugrabila. Ker je v votlini tudi potem, ko jo je celo preiskal ni našel, se je odločil, da bo svojo srečo pri iskanju svoje nesrečne usode, kot je skleni poimenovati Senco, poskusil zunaj meja svoje kletke. Stopil je do luknje, iz katere je sijala medla mesečina in previdno pomolil glavo skoznjo. Zagledal je velikansko polico, ki je zrla na visokogorsko dolino. Na samem robu je stala Senca, v blede mesečini še manjša, vendar se tokrat Sanču v svoji majhnosti ni zdela zastrašujoča, temveč drobna, popolnoma skrušena in poražena. Takšna je tiho mrmrala pesem, kot bi bila namenjena le vetru, da jo sliši:

"... Ko brez miru okrog divjam,
prijatli prašajo me, kam?"

Prašajte raj' oblak neba,
prašajte raje val morja,

kadar mogočni gospodar
drvi jih semtertje vihar..."

Med temi stihom je opazila Sanča in obnemela v svoji majhnosti, njena pesem pa je nedokončana zazvenela v tišino. V tem trenutku je Sančo, spodbujen z nenadnim navdihom, stopil na njeno stran in s svojim glasom nadaljeval njeno pesem:

"Oblak ne ve, in val ne kam,
kam nese me obup, ne znam.

Samo to znam, samo to vem,
da pred obličje nje ne smem,

in da ni ga mesta vrh zemlje,
kjer bi pozabil to gorje."

In veter je vzel njuno pesem na svoja krila in jo kot skrivnosten odmev nekdanjih dni ponese na ušesa največjih umetnikov novih dob, ki jim je še priti.

Vsak izgubljen v svojih mislih sta še dolgo molče stala na robu pečine in zrla dalje v noč. Prvi se je zganil Sančo, ki se je obrnil in neslišno odkorakal nazaj v votlino, iz katere je bil nedavno tega prišel. Niti slučajno ni vedel, zakaj je to storil. Sam sebe je skušal prepričati, da je ravnal pravilno, v globinah njegovega srca pa ga je glodala senca dvoma, ki ga je neverjetno vztrajno opominjala, da niti približno ne ve, čigavo pesem je dokončal in kakšne namene ima ta z njim. Dvovov poln se je zleknil v temen kot in zaspal s polno glavo vprašanj.

Naslednje jutro se je zbudil neverjetno čil in spočit. Ni pomnil, da bi kdaj po svoji vrnitvi v Mančo s premaganim don Kihotom tako dobro naspal. Vzravnaval se je na svojem zasilnem ležišču in pogledal okoli sebe. Neskrbno je skočil na noge in se odpravil ven iz doline, na kamnito polico, kjer so se dogodili vsi včerajšnji, zanj tako vprašljivi, dogodki. Šele, ko je stopil do veselo plamečnega ognja, ob katerem je sedela njegova rešiteljica, se je zdrzil in upočasnil svoj korak ter se Senci približal precej počasneje in previdneje, kot pa se je napotil iz votline. Ob ognju je že sedela njegova rešiteljica, ki pa se mu je zdela drugačna kot zadnjič, ko jo je videl. Kmalu je ugotovil, kaj njeni podobi manjka, Senca svoje glave tokrat ni pokrila z oglavnico, temveč je svojim bujnim lasem puščala, da so prosto plesali v vetru. Njena živordeča v vetru pozibavajoča griva je Sanča spomnila, da se mu prav sedaj ponuja mogoče edinstvena priložnost, da uzre obraz svoje rešiteljice. Še preden se je zavedel, kaj počne, je že stopal prednjo, njegovo hojo je sunkovito ustavi šele pogled na levo polovico njenega obraza, ki jo je ugledal z mesta, kjer je stal v tistem trenutku. Njegove noge je na mesto prikazovala podoba groznega angela, lepšega in strašnejšega od jutra. Podoba njenega obraza je izžarevala neizmerno moč, grozljivo kot grom in blisk, močnejšo od samih temeljev zemlje. Tako je stal na mestu, obnemel od lepote, ki so jo uzrle njegove oči. Iz njegove otopelosti ga je predramila šele Senca, ki je spregovorila. "Vsakdo ima v sebi dobro in slabo stran," je dejala s popolnoma novim glasom, ki ga Sančo ni še nikoli slišal. Spregovorila je mogočno kot kralji iz starih dni, katerih beseda je bila zakon, in hkrati ljubeče kot mati, ki v hladnih in temnih zimskih nočeh pripoveduje pripovedke o gozdnih vilah, dobrih duhovih in prijaznih ljudeh z gora. Predramljen je Sančo stopil še nekaj korakov dalje in se ji zagledal v obraz, ki se od poprejšnjega trenutka ni popolnoma nič spremenil, le da bi ga Sančo, če bi bil sposoben izustiti eno samo samcato besedo opisal najmanj s pošasten, če ne že kar morast. Angelske poteze njenega obraza so se umaknile v ozadje, ko se je pokazala še desna polovica njene podobe, ki jo je delala grozljivo neizmerna brazgotina, ki se je Senci vila vse od ognjeno rdečih las, prek izlitega očesa s samo beločnico, mimo brade v notranjost njenega visoko privzdignjenega ovratnika. Temno rdeča raz

je najbrž tekla tudi prek njenih polnih ustnic, ki so spregovorile in Sanča popolnoma prikovale na mesto.

"Rodila sem se v daljnem kraljestvu, kot prva hči kralju in kraljici, ki sta si želela kraljeviča, ne pa princese, ki ne bo nesla njunega priimka na naslednje rodove. A kljub temu sta me imela zelo rada in sta mi želela v življenju le najboljše. Mati me je vedno le razvajala, nikoli j zame ni zmanjkala kakšna drobna beseda občudovanja ali pohvale, ki ju je le redko delila brez dobrega razloga. Moj oče kralj se je namreč odločil, da če že ne bo imel kraljeviča, potem bo vsaj svojo hčerko vzgojil v princeso, ki se ne bo bala umazati svoje obleke s hišnimi deli, niti se ne bo pustila zapeljati vsakemu mladeniču z goro denarja in lepimi očmi. Tako je vedno skrbel, da sem bila popolnoma zaposlena in nisem imela časa, da bi razmišljala o tem, kaj bi se dalo početi drugega, kot le slediti očetovim navodilom." Senca se je dvignila s svojega mesta, si svojo glavo ogrnila z oglavnico in njeno brazgotino je spet vzela tema. Počasi je stopila na slabo uhojeno potko, ki je vodila v popolnoma zaraščen gozd. Sančo ji je popolnoma zatopljen v zgodbo sledil brez razmisleka in kmalu slišal nadaljevanje njene zgodbe. "Šele, ko sem nekoliko odrasla, sem spoznala, da pravzaprav živim kot vojak na urjenju pri sorodnikih, brez prostega časa in prijateljev, s katerimi bi se pogovarjala o čem drugem, kot o urjenju. To se mi je počasi začelo zdeti že za malo, zato sem najprej o tem spregovorila z mamo, saj sem vedela, da oče ne bi bil niti najmanj vesel neutemeljenih občutenj, ki jih ne bi znala niti slučajno opisati. Tako sem o tem najprej govorila s svojo mamo, ki je kot vedno pozorno prisluhnila mojim težavam in mi navadno tudi svetovala, kako naj jih poskusim rešiti, ali pa mi je pri njihovem reševanju celo sama pomagala. Nemalokrat mi je morala pomagati, saj mi očetova vzgoja ni dopuščala, da se ne bi dovolj potrudila, da bi lenarila, medtem ko bi drugi delali zame. Namesto, da bi me grajali, so me starši le pogledali s popolnoma razočaranim pogledom, ki je bil pogosto popolnoma dovolj, da sem resno razmislila o posledicah svojih dejanj in se po potrebi še bolj potrudila, ko sem nekaj ponovila. Sploh zadnjega pol leta pred svojim pogovorom z mamo in kasneje pred očetom se ni niti enkrat zgodilo, da bi se znašla pred težavami, ki jih ne bi mogla rešiti sama, saj me je že do takrat naučil že toliko, kot se je dvanajst letno deklico sploh dalo." Že drugič je premolknila, kot da daje Sanču priložnost za morebitna vprašanja, ko pa je ta še kar molčal, pa je nadaljevala s svojo pripovedjo. "Ko sem torej prišla do mame, rekoč da imam težave, je bila sprva izjemno presenečena in mislim, da tudi nekoliko prestrašena, saj se tega ni nadejala niti v najbolj črnih sanjah. Povedala sem ji, kaj me teži in da si želim družbe, nekoga, s komer bi se lahko pogovarjala tudi o bolj osebnih rečeh, kot pa so pravilni zamahi z mečem ali pravilna izgovorjava besed v mojem tretjem tujem jeziku. Želela sem si vrstnika, s komer bi se prvič v življenju čutila popolnoma enako. Mojo mamo je to seveda ujelo popolnoma nepripravljeno, kar se je kazalo v tem, da me je prvič poslala iz svojih soban brez odgovora na moje vprašanje oziroma navodila, kaj naj storim v dani situaciji. Ko sem sama in brez ideje odhajala od nje, sem ji to, da mi ni dejala popolnoma ničesar, neskončno zamerila. K sreči se je ta jeza in zamera, ki me je glodala sledeče tri dni le podela, ko me je poklicala in mi dejala, da bi rada govorila z mano o tem, kar sem ji prejšnjič povedala. Razložila mi je, da je potrebovala nekaj časa za premislek, in me napotila k očetu. Seveda mi je naročila tudi, kako naj mu vse skupaj povem in za kaj naj ga prosim. Še istega dne sem se odpravila k očetu, ki je zaradi mene prekinil pogovor z nekim odposlancem iz njegove province na drugem bregu morja. Sprva me je poslušal le na pol, vendar mi je kmalu posvetil vso svojo pozornost in popolnoma zbran prisluhnil tudi moji prošnji. Pričakovala sem, da me bo zavrnil, ali pa mi vsaj dejal, da naj s tem nekoliko počakam, da sem še premajhna, da bo tudi za to še prišel čas. Vendar tega ni storil, le vstal je s prestola, stopil k meni, mi položil roko na ramo in me s sabo popeljal izven velike dvorane na brezhibno urejen park, ki je bil tistega dne popolnoma obsijan s soncem, pred katerim mojega obraza takrat še ni varovala temna oglavnica. Začel mi je razlagati svoj pogled na vse skupaj, kar se mi je zdelo popolnoma nesmiselno, saj sem si želela le čim prej slišati njegovo sodbo, ki bo dokončno zaključila to temo. Končno je po predolge četrt ure le povedal, da tudi sam meni, da potrebujem družbo. Dejal je, da je o tem tudi sam že mnogokrat razmišljal,

vendar se mu zadeva nikoli ni zdela vredna veliko časa, vendar se ji bo sedaj bolj posvetil. Ko mi je to povedala, sem skorajda zalebdela, tolikšna radost me je prevzela. Tistega sončnega dne še nisem slutila, da to pomeni mukotrpne mesece, ko ga ne bo doma, mama pa z mano ne bo hotela niti govoriti, saj bo prepričana, da sem prav jaz razlog za očetov dolg odhod z doma. Ta se je zgodil dan po tem, ko sva se sprehajala ob s soncem obsijanih rožnih gredicah.

Prvič se je v grad vrnil že po enem tednu, se z nama na hitro pogovoril, nato smo skupaj še obedovali, takoj zatem pa se je ponovno podal na pot. To je bilo zadnjič, ko sva ga z mamo videli nasmejanega, čeprav je že tistega dne na njegovem obrazu ležala senca skrbi. Odkar je odpotoval, sva ga videli le vsakih nekaj tednov, in še v tistih redkih primerih, ko bi lahko kosil z nama se je opravičil, da ima trenutno ogromno dela in že je odhitel po svojih poteh, ki jih žal ni nikoli zmanjkalo. Moje življenje se je tako po trenutku čiste sreče med rožnimi gredicam spremenilo v agonijo prezgodnjih odhodov in predolgi odsotnosti očeta. Ti očetovi dolgi odhodi do samih meja našega kraljestva so trajali skoraj pol leta, dokler se ni nekega sivega dne vrnil še s poslednjega popotovanja takšne dolžine. Takoj sem mu želela planiti v objem, vendar me je le na hitro potrepil po hrbtu, nato pa stopil do svojega namestnika, ki ga je nadomeščal v času njegove odsotnosti, drugače pa je bil zadolžen za organizacijo prenočišč za morebitne visoke goste, ki so bili na gradu skoraj za stalno nastanjeni, ali pa so se menjavali s svojimi pomočniki, medtem ko so se vračali k svojemu kralju poročati o raznih dogovorih in drugih stvareh, ki bi jih utegnile zanimati. Z njim je očitno pričel precej pomemben pogovor, o kateri vsebine sem sama, tako kot tudi večina dvora, izvedela dokaj kmalu. Moj oče je namreč uspel na sami meji kraljestva najti dva dečka, ki sta se mu zdela vredna, da mi delata družbo kadar ali ostali odrasli na našem dvoru tega ne bodo mogli. Večina dvorjanov je bila ob tej očetovi razglasitvi precej presenečena, kljub temu, da so mnogi že zdavnaj sestavili različne teorije o tem, zakaj kralja tako dolgo ni na dvoru, ki pa so bile ena bolj nemogoča od druge. Nikomur od vseh ljudi, od vseh velecenjenih ministrov, ki jih je oče zbral na dvoru, se ni niti slučajno zazdelo, da bi lahko bilo otroku, kot sem bila v tistem času jaz, težko živeti po strogih dvorskih pravilih obnašanja. Kakorkoli, dečka sta bila iz iste vasi, in ne glede na to, da si nista bila v sorodu, sta bila mnogo bolj povezana kot kateri koli bratje, ki sem jih imela poprej priložnost spoznati. Samo dva brata sem do sedaj v svojem življenju srečala, ki bi bolj spadala skupaj kot moja nova spremljevalca. To sta bila pohlep in sovraštvo, ki sta mi ju v vseh oblikah pokazala Celestin in Peregrin, ko sta me v le nekaj kratkih mesecih najprej prepričala v svojo dobroto in dosegla, da je bil v to neomajno prepričan tudi moj oče, ki sta ga ovila okoli malega prsta. Kot sem že dejala, sta se mi najprej močno prikupila. Skupaj smo hodili na treninge in se smejali ostarelim učiteljem, ki so nas poučevali o svetu in jeziku. V njuni družbi sem bila naravnost presrečna, počutila sem se tako varno in zaželeno in kmalu je ni bilo stvari, ki jima je ne bi več verjela. Ko sta se mi prikupila, jima ni bilo potrebno storiti veliko, da sem o njuni prijaznosti in prizadevnosti povedala tudi očetu, ki mu je bilo to neizmerno všeč. Približno dve leti sta tako živela z mano na dvoru, se z mano družila in me nasploh razveseljevala ob mojih vsakodnevnih opravilih. Odlična sta bila tudi pri bojevanju, v katerem nas je oče naročil uriti vedno pogosteje in na vedno višji ravni. S svojimi nemalo sposobnostmi sta kmalu razveseljevala premnoge visoke uradnike na dvoru, ki so se po cele dneva prerekali le zato, da bi bili bliže naši areni za trening mečevanja. Kmalu so se v bližnji okolici gradu naselili mnogoteri visoki fevdalni gospodje in grad je postajal iz dneva v dan večji in bolj razkošen, saj ne Celestin ne Peregrin nista niti najmanj zanemarjala financ našega kraljestva in sta nanje pazila kot na punčico svojega očesa. Rado ju je imelo tudi preprosto ljudstvo, saj sta vsem v deželi pokazala način, kako vladati, ne da bi zatiral revne in neredko tudi popolnoma ubožane kmete. A to, kar sva pozabila tako jaz, kot tudi oče, je bilo na koncu poguba celotnega kraljestva. Ko sta si prijatelja utrjevala oblast in zbirala neomajne privržence, sta uspela tudi veliko večino plemstva zvačiti v grad, kjer je kmalu živel celotni dvor. Le kako nama je z očetom uspelo spregledati njuno licemernost in pozabiti, da utegne sleherni vladar dobro nadzirati svoje ljudstvo le, če ima vazala v vsaki provinci. Kako nisva uvidela, da sva z očetom, sicer nevede, pa vendar le, storila ravno nasprotno: dovolila sva

pripeljanima družabnikoma, da sta zbrala vse plemstvo v eno samo telo? In telo ima eno samo grlo: kadar napoči dan, ko mu ga bosta hotela prerezati, bo zadoščal en sam rez," je ogorčena nad svojim ravnanjem zašepetala Senca. In nato je brez kakršnega koli povoda na vsa pljuča v osrčju gozda celemu svetu na ušesa zavpila le eno vprašanje: "Kako!" in srebrno rezilo njenega v trenutku izdrtega meča se je zalesketalo pred Sančevimi očmi in svojo srebrnkasto pot zaključilo globoko zasekano v deblo najdebelejšega hrasta ob poti. Senca je, kakor da bi se prestrašila svoje jeze, hropeča spustila držalo meča in se naslonila ob podrto drevo, ki ga je moral na tla treščiti nihče drug kot svetopisemski Goljat. Sedaj je Sančo spoznal, kakšni so pravi nameni njegove varuhinje in rešiteljice, ter se ni v svoji nameri s svojim nekdanjim gospodarjem postati brezčasen, popolnoma nič obotavljal. Pri priči je stopil bliže k Senci, ji nežno snel oglavnico in jo obrnil proti sebi. "Jaz sem Sančo," ji je dejal nekoliko v zadregi, saj ni vedel, kako bi govoril z njo. Ona pa je le molčala, na robu njenega slepega očesa pa se je zrcalila ena sama samcata solza, ki ji je zdrsnila po licu.

Senca jo je z drgetajočo roko obrisala in nato zaključila svojo pripoved: "Tako smo v miru živeli s tema prevarantoma več kot dve leti. In tako smo v lažni občutek varnosti zazibani dvorjani dočakali dan, ko sta se odločila zarezati. Tistega dne so plačanci z vseh smeri neba porušili grad do tal. Krvave zore ni dočakal niti eden od vseh dvorjanov, edina, ki ji je bilo prizaneseno, sem bila jaz. Tiste noči sta se oba zarotnika predzadnjič srečala z mano. Svojim plačancem sta ukazala, da me naj pripeljejo k njima živo in nepoškodovano. Samo zato, da se je lahko Peregrin samozadovoljno režal v kotu, ko je Celestin ukazal vojakom, da naj zapustijo sobo in me poprej zvežejo in za roke obesilo s stropa. Ko sem nemočno bingljala s stropa, je Celestin prepričan v svojo vsemogočnost poprijel za svoj dvoročni meč, katerega vihtenja sem ga najbolje naučila prav jaz, ga dvignil visoko nad glavo in mi namenil le en udarec, s katerim me je zaznamoval za vse življenje. Potem sta me krvavečo pustila viseti s stropa, najbrž le zato, da se bom lahko za vse večne čase spominjala ognjenega padca svojega kraljestva." Sanča je čustvenost, s katero je Senca pripovedovala tragedijo o svojem padcu, popolnoma prevzela in ga tudi nekoliko prestrašila. Z grozo je pomišljeval, kaj se bo zgodilo s krivičnežema, ki sta jo prisilila v njej nekoč popolnoma tuje življenje; vedno znova ga je plašila misel na njene bolečine tako polne oči, v katerih se je ob pripovedovanju zgodbe o ognju in padcu začela svetiti temna luč, ki je nobena svetloba ni imela moči pregnati, skoraj nemudoma so ga misli ponesle k razmišljanju o tem, kaj vse je že videl storiti z neznansko bolečino podžgane ljudi, ki jih je v življenju naprej gnal le en sam cilj - maščevanje. "In če gre soditi po Senčinih očeh in njeni neverjetni sposobnosti v boju, potem se ne Preregrinu, ne Celestinu ne obeta nič dobrega, vsaj po trem ko ju Senca najde, ne," je sam zase mislil Sančo, saj z na glas izrečenimi besedami njej ni želel dati povoda za začetek maščevanja. K temu, da je svoje misli obdržal zase, ga je deloma spodbujala tudi njegova novo odkrita želja po pomoči in moči, ki jo je zanj vsekakor predstavljala Senca v vsej svoji pošastnosti. Medtem, ko je dalje premišljeval o vseh možnih različicah konca, ki jih je njegova rešiteljica najbrž že v naprej pripravila za rablja svoje sreče, ga je prekinila ona sama, ki je, kakor da bi mu bila sposobna brati misli dejala: "Ne, prizor vsekakor ne bo lep," se obrnila in odkorakala nazaj po potki, na kateri je Sanču razkrila svoje razloge za življenje, ki ga je živela. Vračati se je začela s tako naglico, da je svoj meč pustila globoko zadrt v padlo drevo in ni Sanču, ki se v gozdu nikakor ni želel izgubiti, s tem dala nobene druge izbire, kot da se podviza in čim prej pojde za njo. Nekdanji oproda je tako ponovno poprijel za tuje orožje, ga z neznanskimi napori izdrl iz debla in se odpravil po gozdni potki nazaj proti skalni pečini, s katere sta s Senco prišla.

Po vrnitvi v njuno zasilno postojanko je v zraku visela nekakšna koprena zamolčanih pričakovanj, nobenemu od njiju ni bilo jasno, kaj kdo pričakuje in od koga, oba pa sta vedela, da se bosta njuni poti kaj kmalu ponovno ločili, in da se njuna ura slovesa nezadržno bliža. To zavedanje je najprej prepričalo Sančo v to, da je načel pogovor o njuni nadaljnji poti in Senci ponovno povedal, kam pelje njegova pot. Ta je znova prisluhnila Sančevim načrtom, ki jih je ta

začel neutrudno razlagati. Ko je nehal govoriti, se je sonce že nagibalo proti obzorju, Sančo pa je že tretjič ponovil vse, kar je že povedal. Nebrzdan tok njegovih načrtov je ustavila Senca, ki se je pričevala že dolgočasiti in je večinoma zato, da bi Sančo prenehal s svojim govorjenjem, planila pokonci in mu precej razdražena povedala, da ga bo spremljala in da se bosta jutri ob prvem svitu odpravila. Sanča, ki se je popolnoma izgubil v svojem pripovedovanju, je to končno predramilo in priklicalo nazaj na ta svet tudi z mislimi, ki so med njegovim pripovedovanjem plavale visoko nekje pod oblaki. Do takrat, ko se je ponovno zbral in se ozrl okoli, je Senca že zdavnaj vzela pot pod noge. Tako mu ni preostalo kar koli drugega kot to, da se ponovno pred nočjo skrije v jamo, v kateri se je prebudil pred tako kratkim časom, ki je ne glede na svoj kratek rok trajanja zanj prinesel toliko sprememb na bolje, ki so napovedovale dokaj srečen konec njegovi nalogi, na katero misel ga je vodila naokrog po svetu že premnoge dni. A Sančo o trajanju svojega popotovanja raje ni razmišljal, temveč je pomislil na dobre obete, ki so se vedno bolj kopicili, se obrnil okoli in se naslonil na skalo, ki se mu je zdela bolj udobna, kot tista na kateri je ležal še trenutek poprej. Obetajoč si velike uspehe je kljub trdim tlom dokaj hitro potonil v spanec brez sanj. Nekoliko po tem, ko je zaspal se je ponovno prikazala Senca in se neslišno kot misel postavila pred vhod v jamo in tam začela bedeti na straži.

Medtem, ko je Sančo spal in Senca stražila, se je daleč stran v svoji postelji premetaval nespečen in na smrt bolan Kihano. Že vse odkar je Sančo odšel brez pojasnila, je slabo spal, zadnje noči pa so bile še posebej pošastne. Včasih si je želel le v miru umreti in za sabo pustiti vse bolečine, svojo bolezen in spomine na nedolgo preteklo norost. A ne glede na to, kako močno si je tega želel, ne glede na to, kako blizu smrti je bil, ko se mu je vedno zdelo, kot da ga nekaj veže na ta svet, kljub temu da ni vedel, kaj bi to lahko bilo. Mogoče so bile to le nadležne mušice, mogoče je Kihana dajala alergija na cvetni prah, morda, ampak res samo morda, pa je pogrešal svojega prijatelja. Ta misel se je Kihanu vedno pogosteje pletla po glavi in ni bilo dolgo, ko je vedno ždela tam tik pod robom njegove zavesti in se je na plan priplazila vsakič, kadar ni imel česa početi, kar je bilo, glede na to, da je bil priklenjen na posteljo, skoraj vsakih pet minut.

Misel na izgubljenega prijatelja ga je vedno bolj obsedala in ni minil niti cel dan, ko se je že celotna Manča ubadala z iskanjem Sanča.

Ta pa je med tem mirno spal in sladko sanjal. Prespal je klice rogov, ki jih tudi drugače zaradi prevelike razdalje ne bi mogel slišati. Spal je, ko je Svet Velikih iz Manče sklenil predati sporočilo vetrovom, da ga ponesejo na vse štiri strani sveta. Ko je južni veter preletel dogovorjeno razdaljo je le zamrmral nekaj nerazumljivega, zdramila ga nista ne vzhodnik ne zahodnik, ko sta preletela svojo pot. Ko je Senca slišala klice severnega vetra, se je ravno v spanju obračal naokoli. In spal bi še dlje, če ne bi Senca stekla v jamo, kjer je spal in ga nič kaj nežno prebudila.

"Sančo! Gremo!" je zavpila, nato pa umirjeno dodala: "nekdo te kliče." Kljub temu, da je sprva izgledalo, da se samooklicani junak sploh ne bo prebudil, so ga umirjene Senčine besede prepričale, da je nemudoma odprl oči in kar planil po konci. Zmeden je obstal sredi skoka proti izhodu in se z vprašujočimi očmi zazrl v edino oko svoje rešiteljice. Kot navadno Senca ni junaku odgovorila z besedami, temveč ga je le trdno prijela za ramena in ga popeljala izven jame ter mu naročila, da naj pozorno prisluhne besedam, ki jih šepeče veter. Sančo je poskusil prisluhniti in slišal ni ničesar drugega, kot le običajno šumenje vetra in, tako se mu je vsaj zdelo, je nekje čisto v ozadju vetrovega sporočila slišal nekoga obupano klicati njegovo ime. "To že ne more biti res," je pomislil: "kdo bi prosil veter, da naj pokliče prav mene?" Ker si na to vprašanje v tem trenutku še ni znal odgovoriti, je bolj pozorno prisluhnil in ko je tudi po nadaljnjih petih minutah visoke zbranosti in napenjanja ušes še vedno razločno slišal nekoga klicati svoje ime, je sklenil, da se najbrž ne bo preveč osmešil pred Senco, če ji pove kaj sliši, saj je morala nekaj tako razločnega slišati tudi ona. "Upam," je še pomislil, nato pa se negotov obrnil proti njej. Na njegovo veliko presenečenje ga tokrat ni prekinila, niti mu ni že vnaprej odgovorila na njegova neizrečena vprašanja, temveč se je, kot se je zdelo Sanču, le pozorno zastrmela vanj, kot da bi

iskala na njegovem obrazu kakšno podrobnost, ki bi ji razkrila odgovor na njeno vprašanje, od katerega pravilnosti je odvisno celotno Gospodovo kraljestvo. Ker Senca tokrat ni spregovorila, ampak je vztrajno strmela v njegove obrazne poteze, se je Sančo opogumil in jo kar naravnost vprašal: "Tudi ti slišiš veter klicati moje ime, kajne? Kaj to pomeni?" Pravega odgovora ni dočakal, saj je Senca takrat nehala s preiskovanjem njegove podobe in se mu je zastrmela v oči. S svojim prodornim pogledom je Sanču skoraj izvrtala luknjo vse do njegove duše in ta kljub vsemu svojemu naporu pogleda ni mogel umakniti. "Kako dolgo se že nista videla?" ga je vprašala Senca. In kljub temu, da je Sančo začel zmeden jecljati, se ni niti najmanj ustavljala, temveč je, kot da bi razlagala otroku, začela: "Vetrovi niso bili narejeni za to, da raznašajo po svetu sporočila nas, smrtnikov. Vsak izmed štirih vetrov je dobil svoje naloge, ki so pomembnejše, kot naše minljive skrbi, ki se Gospodu zdijo nič drugega kot prahec v najmanjši peščeni uri njegovega prebivališča. Že dolgo pa krožijo med najmanjšimi in najbolj odmaknjenimi skupinami ljudi govornice, da je vsem vetrovom zaupana nova naloga, ki je tisočkrat pomembnejša od njihovih prejšnjih zadolžitvev. Šušlja se, da nekje po svetu hodi Njegov poslanec z znamenjem v obliki križa na glavi, ki so mu namenjena velika dejanja, s katerimi bo popolnoma spremenil ustroj družbe. Ti si vsekakor brez kakršnega koli božjega znamenja, zato vetrovi tebi na ljubo ne bi prenašali sporočil." To rekoč je trenutek postala in pomišljala o svojih nadaljnjih besedah. "Si že slišal za to, da za tiste, ki ljubijo, Gospod vedno pušča proste še druge poti? Nisi? No, nič ne de. Sedaj to veš in sedaj veš tudi, zakaj sem te vprašala, kako dolgo si že ločen od svoje ljubljene osebe, da te je ta lahko poklicala z vetrovo pomočjo. Mogoče bi bilo dobro, da se poskusiš hitro spomniti, kdo se je znašel v največji stiski svojega življenja in je najprej pomislil nate, zakaj obstaja velika možnost, da je ta nekdo pravkar v velikih težavah, če ne že kar v smrtni nevarnosti."

Sanču so misli najprej odplavale na krajši potep po njegovi glavi in dolgo so tavale, ko so naposled le našle pravi odgovor. Sančo se je spomnil na Kihana, od katerega smrti je pobegnil. Ker ni vedel za nikogar drugega, ki bi ga lahko tako močno pogrešal, kot ga najbrž pogreša premagani in ozdraveli vitez, je sklepal, da ga išče vitez žalostne podobe. Od tega trenutka dalje mu ni bilo več počitka na zemljini obli in kar takoj je želel planiti na pot in se vrniti h Kihanu. Že je stal med obokom in gledal v svetlo sonce, ki se je rdeče prebujalo v nov dan, ko se je spomnil, da bo Kihanu kaj malo pomagalo, če se vrne k njemu brez da bi prej našel način, da zanj ustavi čas. Tako je ponovno brez prave ideje obstal na mestu in zdelo se je, kakor da čaka na neko rešitev, ki mu jo bodo naklonila nebesa. Kakšno srečo je imel, ko se je spoprijateljil s Senco, se je sedaj ponovno pokazalo. Njegova rešiteljica se je ponovno izkazala kot junakinja dneva in je, kot že tolikokrat, tudi tokrat ponudila pravo rešitev. Ker je vedela, da vseh ur v Manči pač ne moreta najti, je predlagala, da se z njeno pomočjo Sančo tudi namesto Kihana proslavi kot velik bojevnik in tako kot snov najbolj zanimivih in največkrat povedanih legend živi naprej za vekomaj. Nekdanji oproda je bil navdušen, da ga je Senca ponovno spomnila, da je nameraval s svojim prijateljem postati nesmrten. Glede na to, da se je, preden je zmagal v tekmovanju iz ugankanja in hkrati izgubil v bitki proti življenju, dodobra namučil med učenjem uporabe meča, in je želel to svoje znanje čim bolj uporabiti, ni niti najmanj pomislil na to, da bi lahko nesmrtnost dosegel še kako drugače, kot le z opevanimi spopadi.

Ponovno vzbujenega Sančevega zagona ni mogla krotiti niti Senca, zato sta še tisto uro družno odpotovala na pot, iskati nove dogodivščine. Tako hitro, kot so premnoge milje bežale pod Sančevimi nogami, niso bežale še nikoli doslej in tudi nikoli odtlej ne, kajti na pomoč pravemu prijatelju planeš vedno z največjo zalogo volje in notranje moči. Ta te navadno ne zapusti nemudoma, temveč si lahko z njo pomagaš dalj časa, v kolikor pa je prijateljevo življenje v nevarnosti deluje kot studenec, ki vedno daje in nikoli ne neha. Zatorej se tisto noč v Sančevih mislih ni niti za trenutek pojavila kakršna koli senca dvoma ali izčrpanosti, ki je sploh ni čutil. Tako je potovanje potekalo še naslednje tri dni, za katere se je zdelo, da so minili v trenu očesa.

Po treh dneh sta popotnika naletela na prve znake bližnje izpolnitve njune želje.

Sančo je nevede stopal po poti proti nekdanjemu Senčinemu kraljestvu, ta pa je dobro vedela, kam se odpravlja. Vsak utrip njenega srca je bil bolj neodločen, bliže kot je bila kraju svojega padca med sence, bolj se je želela obrniti in si poiskati zavetje pred bolečimi spomini v pozabi na nasprotnem koncu sveta. Vsak korak ji je nekoliko zastal, saj se je zavedala, v kakšno nevarnost vodi svojega neizkušenega zasilnega zaveznika. Vendar se je vedno znova uspela prepričati, da je to kar počne, edino pravilno in da bo s tem Sanču omogočila vpis med zvezde.

Vasice, mimo katerih sta hodila, so se vedno bolj gostile, naposled so jih nadomestila celo posamezna z lesenimi bruni utrjena mesta, ki so imela vsaj deloma tudi vlogo utrjenih vojaških postojank. Bolj v središče kraljestva kot sta v svoji želji po spopadih stopala, večja je bila zgostitev prebivalstva.

Ker sta se morala med prebivalstvom vsaj nekoliko zlititi z okolico, sta tu potovala nekoliko počasneje, zato sta najvišjega izmed sedmih nivojev mesta zagledala šele po dodatnih dveh dnevih ježe na kljusetih, ki sta jih za najmanj dvojno ceno odkupila od nekega stiskaškega kmeta, ki pa je bil edini v bližnji in daljni okolici, ki je imel sploh na razpolago svojo živino, ki jo je lahko prodajal ali posojal po svoji volji, neodvisno od ukazov kraljev. Ta sta se po besedah preprostega prebivalstva močno spremenila, nič več nista bila prijazna in prizanesljiva do drugih, temveč sta postala neusmiljena in zlobna.

Te novice so odločilno vplivale na Senčina naslednja dejanja. Sanču ni več prizanašala na potovanju in ga je priganjala na vsakem koraku njune skupne poti. Začuda sta kljuseti brez težav vzdrževali hiter tempo potovanja in sta v njem celo uživali, saj se nista niti najmanj upirali ali ustavljali, temveč sta svoja jezdeca urno nosili njuni usodi nasproti.

Ta se je zanj dokončno zapečatila, ko je Senca po še enem dnevu pregnane ježe stopila s svojega kljuseteta in se zazrla v dvajset metrov visoka vrata iz kovanega železa, ki niso bila odprta kot ob času vladavine njenega očeta, temveč so nepredušno zapahnjena zrla v nezaželjene prišleke. To ni Senco niti najmanj presenečalo, pričakovala je namreč več kot le ena zaprta vrata, saj sta Peregrin in Celestin svojo zlohотно vladanje izvajala iz samega vrha mesta. Nihče ni vedel povedati zakaj, pravili pa so, da sta v svoji želji po moči znorela do te mere, da sta želela biti čim bliže soncu in zvezdam, katerih otroka naj bi bila. Zdelo se je, kot da sta z vsakim svojim kraljevskim dejanjem pozabila delec samega sebe, svojega otroštva in svoje nekdanje preprostosti. Lahko bi torej rekli, da nista bila več ista človeka, vendar ni to Senco niti najmanj odvrčalo od njene še nikoli tako vroče želje po maščevanju.

V svoje drobne roke je poprijela svoj mogočen meč in z glavičem trikrat močno udarila po jeklenih vratih.

"DOOM, DOOM, DOOM," so odzvanjala ta in se niso premaknila niti za ped. Tako je vsaj zgledalo, kajti po nekaj minutah je neka neznanska sila odprla vrata brez da bi gromozanski tečaji enkrat samkrat zaječali. Jeklo je počasi, meter za metrom, odkrivalo pogled na glavno ulico, po kateri se je cesta vila navkreber proti naslednjemu nivoju.

Ulica je izgledala dokaj normalno in vsakdanje, le da se nekaj beli marmor ni več lesketal v soncu, temveč je siv ždel pod kopreno nezdravega smoga, ki je obdajala mesto kot težka misel. A najbolj strašljivo je bilo to, da nečesa nista videla ne Sančo ne Senca. Kamorkoli je le segel pogled, nikjer ni bilo nobenega človeka. Junaka sta lahko prisluhnila neprijetni tišini, ki je zastrupljala njun razum in ju pritiskala k tlom. Prva se je zbrala Senca, katere jeklena volja jo je prepričala v to, da se je začela premikati naprej po navzgor vijoči se cesti. A njene noge so bile težke kot svinec, roke neposlušne, pljuča pa kakor da bi si jih napolnila z vodo. Vsak dodaten korak je v njenih mišicah povzročal vedno močnejše krče; po stotih metrih poskušanja hoje se je Senca počutila kakor da ima kosti napolnjene s stopljenim železom, ki ji bo prežgalo kožo od znotraj navzven. V izjemnih mukah se je po še nekaj korakih onemogla zgrudila na tla in zdelo se je, kakor da se pričinja stapljati z okolico.

Sančo, ki je končno jasneje pogledal in s svojimi očmi poiskal svojo sopotnico je, kakor da bi bil brez teže, zalebdel proti njej in jo pričel pobirati in bodriti. A kakor hitro se je dotaknil njene kože,

že je ista pekoča bolečina, pod katero je podlegla tudi tako dobro pripravljena bojovnica, kot je bila Senca, k tlom prikovala tudi njega.

In od tistega trenutka dalje ni več dvignil svoje glave, kajti zemlja je v tistem od Boga pozabljenem mestu zase vzela, kar je bilo njenega in ni ničesar, niti spominov, prepustila naključju. Edini, ki je mesto zapusti po tem, ko se je proti njemu zarotilo tako nebo, kot tudi zemlja, je bil Sančo. Njega so prišli iskati sami nadangeli, ki so s svojo božansko pesmijo pregnali sile zemlje z njegovega telesa in ga popolnoma izčrpanega od poti in notranjih bojev, ki jih je bil po poti, vzdignili nad višave iz z njim na rokah poleteli med oblaki.

Spuščati so se pričeli šele ob zori naslednjega dne, ko je tudi Gospodova moč po tolikih milijah začela puhteti v zrak. Spuščali so se nižje in nižje in se tako z vsako minuto bolj bližali Manči in hiši bolnika, ki je na svoji smrtni postelji zadnjič pozdravljal svoje bližnje, saj je začel drseti v onstranstvo. Alonsa Kihana Dobrega ni na ta svet vezala nobena zemeljska spona več, saj je oproda don Kihota, Sančo Neustrašni mirno umrl med letom z angeli.

Ti pa so tiho in tokrat brez pesmi na ustih nadaljevali svojo pot, dokler niso naposled le prišli do domačije nekdanjega viteza in večnega človekoljuba. Pogled na božanske podobe, ki so v svojih milih rokah nosile Sančevo truplo je popolnoma posušil solze vseh žalujočih, ki so obnemeli in le opazovali, ko so angeli odložili truplo v sobo poleg njegovega gospodarja iz prejšnjega življenja, s svojimi belimi krili zakrili njuni telesi in ju s pomočjo večne luči spremenili v kamen, ki mu je bilo dano stati čez vse vojne, med vsemi neurji, preživeti nekaj civilizacij in opominjati na večno Gospodovo ljubezen in večne vezi prijateljstva, ki jih dopušča.

Njun konec so njuni prijatelji pomnili še dolga leta, a naposled je tudi spomin začel bledeti. Spomni je postal legenda, legenda je postala mit, in prijateljstvo, ki ga ne bi smeli nikoli pozabiti, je bile naposled pozabljeno.

Okoli njunih okamnelih teles pa je zrasel gost labirint iz trnja, v katerega sredino človeško oko ni moglo prodreti, niti niso mogli poti vanj najti najboljši raziskovalci. Kipa pa sta prav včeraj podlegla starosti. Tisti, ki so žalostnih obrazov zrl v včerajšnjo nočno nebo, pravijo o dveh novih, najsvetlejših zvezdah, ki sijeta z neba. Ko vas bosta kdaj pestili žalost in nejevolja, le pogledjte v nebo. In mogoče boste tudi vi drugim pripovedovali o dveh zvezdah.